

Status fra Arbejdsmiljørådets følgegruppe september 2019

Arbejdsmiljørådets
sekretariat
Ref. als
29-09-2019
J.nr. 2019 - 118
Mail als@amr.dk

Status på implementering af initiativer som følge af Arbejdsmiljørådets anbefalinger vedrørende arbejdet med epoxy og isocyanater

Arbejdsmiljørådets følgegruppe vedr. arbejde med epoxy og isocyanater giver hermed en status på fremdriften af de i alt 19 anbefalinger, der blev aftalt for at bidrage til at øge sikkerheden ved arbejde med epoxy og isocyanater.

Følgegruppen består af seks repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter udpeget af Arbejdsmiljørådet samt Arbejdstilsynet. Følgegruppen er sekretariatsbetjent af Arbejdsmiljørådets sekretariat. Følgegruppen har på halvårige møder fulgt fremdriften i de enkelte anbefalinger, og følgegruppen har løbende afrapporteret til Arbejdsmiljørådet, der efterfølgende har orienteret beskæftigelsesministeren – senest den 17. april 2018.

Som beskrevet ved den seneste status har anbefalingerne forskellig karakter, og fremdriften er derfor sket i forskellig takt. Samlet set supplerer de hinanden, idet de hver især er led i en flerstrengt indsats, inspireret af forskning i effekt af forebyggelsesindsatser på arbejdsulyk-keområdet.

Nedenfor fremhæves først resultaterne af det arbejde, der betragtes som implementeret, dog er enkelte initiativer betinget af endelig godkendelse og offentliggørelse. Efterfølgende redegøres for implementeringen af de resterende anbefalinger, og der stilles forslag til, hvordan disse kan søges gennemført.

Status på initiativer, der betragtes som implementeret

Vejledning og information til virksomheder

Arbejdstilsynet har udarbejdet en vejledning, der indeholder en beskrivelse af de krav, der stilles til arbejdsgiveren i forbindelse med arbejdet med epoxy og isocyanater. Vejledningen er blevet til i et samarbejde med følgegruppen og parallelt med udarbejdelse af en supplerende branchevejledning fra Branchefællesskabet for Arbejdsmiljø Industrien. Vejledningsmateriale supplerer hinanden i både struktur og indhold og giver samlet set et godt afsæt for et sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt arbejde med epoxy og isocyanater.

Det forventes, at vejledningerne offentliggøres i efteråret 2019.

Følgegruppen finder Arbejdstilsynets og partssystemets samarbejde om initiativet er en perspektivrig måde at arbejde med virksomhedsrettet information på, herunder anvendelsen af S.T.O.P.-princippet. Arbejdstilsynet har samtidig udarbejdet en tilsynsinstruks på området, der bidrager til at sikre en effektiv håndhævelse af reglerne.

(Initiativerne relaterer sig til anbefaling 4, 6 og 8).

Revision af den lovpligtige uddannelse

I januar 2018 godkendte Undervisningsministeriet en revideret version af det lovpligtige certifikatkursus "*Personlig sikkerhed ved arbejde med epoxy og isocyanater*". Det reviderede kursus indeholder i alt 11 målformuleringer, der samlet set giver en større vægtning af praktiske øvelser på det lovpligtige kursus, herunder indarbejdelse af sikre rutiner i anvendelse af personlige værnemidler.

(Initiativet relaterer sig til anbefaling 9).

Der er udarbejdet nyt undervisningsmateriale til den lovpligtige epoxy- og isocyanatuddannelse. Det er opbygget i moduler, der hver har fokus på en af de 11 nye målformuleringer. Undervisningsmaterialet er udarbejdet således, at det understøtter en mere praksisorienteret uddannelse med et fokus på dialog og inddragelse af kursisterne.

(Initiativet relaterer sig til anbefaling 10).

Der er udarbejdet en test, der fremover skal anvendes i slutningen af den lovpligtige uddannelse. Testen følger strukturen i de nye målformuleringer og indeholder en praktisk prøve på 30 minutter og en *multiple choice* prøve ligeledes på 30 minutter. Henover efteråret 2019 vil testen blive afprøvet og kvalitetssikret. Det forventes, at Børne- og Undervisningsministeriet kan godkende testen senest i december 2019, og at testen bliver en fast del af den lovpligtige uddannelse fra 1. januar 2020.

(Initiativet relaterer sig til anbefaling 11).

I forbindelse med revision af den lovpligtige epoxyuddannelse anbefalede Arbejds miljørådet, at der ud over den afsluttende test på uddannelsen også indføres en ordning for generhvervelse af uddannelsesbeviset. Gennem følgegruppens arbejde er man dog kommet til den konklusion, at det ikke er muligt at implementere en recertificeringstest under de nuværende rammer for drift og udvikling af arbejdsmarkeds- og erhvervsuddannelserne.

Følgegruppen foreslår derfor, at der alternativt til ordning med generhvervelse stilles en *multiple choice* test til rådighed for virksomhederne. Testen bør formidles sammen med dele af det undervisningsmateriale, som er udarbejdet af Industriens Fællesudvalg.

(Initiativet relaterer sig til anbefaling 12).

Dispensationer

Arbejdstilsynet har efter inddragelse af Arbejds miljørådet fastlagt en ny procedure for ansøgning om dispensation fra forbuddet mod at sprøjte påføre epoxy og isocyanater uden for sprøjtekabine o.l. Arbejdstilsynet har i to omgange givet følgegruppen en status på erfaringer fra den nye procedure – senest i marts 2019. Følgegruppen foreslår, at Arbejds miljørådet modtager en opfølgning i 2020, hvorefter Arbejds miljørådet kan tage stilling til, hvorvidt det

fortsat er relevant, at der udarbejdes sådanne tilbagemeldinger. Følgegruppen påpeger, at en kommende opfølgning på erfaringer bør indeholde en opgørelse over, hvor mange virksomheder der i alt har søgt dispensation.

(Initiativet relaterer sig til anbefaling 15).

Styrket fastholdelse

Arbejdsmiljørådet har som del af Arbejdsmiljørådets samlede indsats på kemiområdet besluttet at sætte fokus på forebyggelse af hudsygdom fx efter udsættelse for eller håndtering af kemi samt vådt arbejde. Dette initiativ udspringer af Arbejdsmiljørådets anbefalinger vedrørende epoxy og isocyanater.

Som en del af dette fokus har Arbejdsmiljørådet fået udarbejdet en foranalyse, der synliggør gevinsterne ved etablering af *fast track*-ordninger med hurtig udredning og behandling af patienter med arbejdsbetinget hudsygdom.

Arbejdsmiljørådet vil drøfte resultaterne af foranalysen i efteråret 2019, og det forventes, at resultaterne i denne drøftelse vil indgå i Arbejdsmiljørådets anbefalinger til beskæftigelsesministeren (§ 66 redegørelsen) for 2019.

(Initiativet relaterer sig til anbefaling 16).

Ny viden og igangsat forskning

Siden igangsættelsen af implementeringen af Arbejdsmiljørådets anbefalinger vedr. arbejdet med epoxy og isocyanater er der oprettet et Arbejdsskadeudvalg under Arbejdsmiljørådet. Arbejdsskadeudvalget har til opgave at følge udviklingen af anmeldesystemer blandt andet med henblik på at sikre, at de data, der registreres ved anmeldelse, kan anvendes til at styrke den forbyggende og tidlige arbejdsmiljøindsats samt i forskningen. Arbejdstilsynet har udarbejdet en analyse af anmeldte arbejdsskadesager relateret til epoxy og isocyanater, som har indgået i Arbejdsskadeudvalgets arbejde.

(Initiativet relaterer sig til anbefaling 17).

Arbejdsmiljørådet anbefalede i sin tid, at der i regi af Arbejdsmiljøforskningsfonden udbydes projekter, der er nytænkende i forhold til en effektiv forebyggelse på virksomhedsniveau – fx ved at inddrage erfaringer fra forgangsvirksomheder eller at udvikle og validere metoder, som kan bruges af virksomheder til at udvikle mere sikker adfærd og sikre arbejdsgange. Der er igangsat to projekter som følge af denne anbefaling. Dels projektet *"Erhvervsbetingede håndeksemer: Udvikling over tid, etablering og afprøvning af tysk inspireret forebyggelseskoncept med fokus på unge"* og dels *"Synligt og sikkert arbejde med epoxy: Forebyggelse af eksem med visualisering"*. Projekterne er endnu ikke afsluttet, men følgegruppen samt Arbejdsskadeudvalget er orienteret om projekternes foreløbige resultater m.v.

Følgegruppen foreslår, at Arbejdsmiljørådet drøfter resultaterne af begge projekter, når de afsluttes.

(Initiativerne relaterer sig til anbefaling 18).

Med aftalen om en ny og forbedret arbejdsmiljøindsats og ordnede forhold på arbejdsmarkedet fremgår, at kemi vil kunne prioriteres ved fastsættelsen af de nationale mål i en trepartsaftale mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter. Dette ligger i tråd med Arbejdsmiljørådets anbefaling om prioritering af det kemiske område, der blev givet til beskæftigelsesministeren som en del af de samlede anbefalinger om arbejdet med epoxy og isocyanater.

(Initiativet relaterer sig til anbefaling 19).

Status på de resterende initiativer

Nogle af Arbejdsmiljørådets anbefalinger er oprindeligt tænkt som en del af en bredere formidlingsindsats fra Arbejdstilsynet og fra partssystemets side og beror indholdsmæssigt på det vejledningsmateriale, som er under udarbejdelse af henholdsvis Arbejdstilsynet og BFA Industri. Ligeledes er nogle af anbefalingerne møntet på hjælpe virksomheder til at substituere til mindre sundhedsskadelige stoffer, hvor det er muligt.

Siden tilblivelsen af anbefalingerne har der fra Arbejdsmiljørådets side været et øget fokus på kemi i arbejdsmiljøet. Blandt andet gennem samarbejdet med Arbejdstilsynet om tilblivelsen af de nye kemiske formkrav og senest i forbindelse med en temadrøftelse om kemi. I kravene såvel som formidlingen til virksomheder – herunder i det to vejledningsmateriale og arbejdet med epoxy og isocyanater – har substitution fået en mere central placering. Herudover har Arbejdsmiljørådet et fokus på forebyggelse af arbejdsbetinget hudsygdom, fx ved formidling om korrekt brug af personlige værnemidler.

Gennem sit arbejde er følgegruppen kommet frem til, at der kan identificeres i alt tre Branchefællesskaber for Arbejdsmiljø (BFA), for hvem det er relevant at informere og vejlede om arbejde med epoxy og isocyanater. Det drejer sig om *BFA Industri*, *BFA Bygge og Anlæg* samt *BFA Transport, Service, Turisme og Jord til Bord*. Arbejdet med at anvende de mere generelle forebyggelsesprincipper på kemiområdet i branchespecifikke indsatser i relation til epoxy og isocyanater er allerede igangsat blandt de relevante BFA'er.

(Initiativerne relaterer sig til anbefaling 1, 2, 5 og 7).

Arbejdsmiljørådet anbefalede, at udbydere af arbejdsmiljøuddannelser etablerer en uddannelse om effektiv forebyggelse i arbejdet med stoffer og materialer med fokus på oplæring, instruktion og tilsyn målrettet personer på virksomhederne med ansvar herfor.

Følgegruppen har i foråret 2018 kontaktet alle godkendte udbydere med en opfordring til at etablere en uddannelse samt en invitation til en nærmere dialog om uddannelsens mulige indhold. Arbejdsmiljørådet har fået enkelte tilbagemeldinger på opfordringen, men er ikke bekendt med, at der er oprettet kurser som følge heraf.

Følgegruppen konstaterer på den baggrund, at der ikke er den fornødne efterspørgsel blandt virksomhederne til en sådan uddannelse.

(Initiativet relaterer sig til anbefaling 13).

I Arbejdsmiljørådets anbefalinger til beskæftigelsesministeren i 2016 var der dissens mellem arbejdsgiver- og arbeidstagersiden om behovet for obligatorisk uddannelse til personer der gennemfører oplæring, instruktion og tilsyn med arbejdet.

Beskæftigelsesministeren har bedt Arbejdstilsynet om at undersøge, i hvor høj grad de personer der har instruktions- og tilsynspligt i forhold til arbejdet med epoxy og isocyanater rent faktisk har gennemgået en uddannelse, selvom det ikke er et krav. Beskæftigelsesministeren har i brev af 2. oktober 2017 meddelt Arbejdsmiljørådet, at Arbejdstilsynets undersøgelse og spørgsmålet vedrørende anbefalingen er drøftet med arbejdsmiljøforligskredsens partier. Ministeren meddelte Arbejdsmiljørådet, at forligskredsen besluttede, at undersøgelsen ikke giver grundlag for at gøre uddannelse af personer der gennemfører oplæring, instruktion og tilsyn med arbejdet obligatorisk, men at forligskredsen vil tage spørgsmålet op på et senere tidspunkt med henblik på at vurdere, om behovet har ændret sig.

Arbejdsmiljørådet noterede sig forligskredsens beslutning og bemærkede i den sammenhæng, at rådet gerne stiller sig til rådighed, når spørgsmålet skal drøftes igen. Arbejdstilsynet har gennemført en ny og tilsvarende undersøgelse i første halvår 2019, som forventes at blive forelagt forligskredsen og efterfølgende Arbejdsmiljørådet i efteråret 2019.

Følgegruppen foreslår, at Arbejdsmiljørådet drøfter den nye undersøgelse, når den foreligger.

(Initiativet relaterer sig til anbefaling 14).

Arbejdsmiljørådet anbefalede, at beskæftigelsesministeren retter henvendelse til miljøministeren med henblik på at få undersøgt, om der er grundlag for at foreslå en evaluering af den fastsatte grænse for, hvornår et epoxyholdigt produkt skal mærkes med EUH205 efter CLP-forordningen. Arbejdsmiljørådet er bekendt med, at beskæftigelsesministeren har rettet henvendelse til miljø- og fødevareministeren i efteråret 2017. Arbejdstilsynet har i oktober 2017 orienteret Arbejdsmiljørådets følgegruppe om, at der vil blive fulgt op på henvendelsen på embedsmandsniveau.

Følgegruppe foreslår, at Arbejdsmiljørådet fastholder ønsket om at få undersøgt, om der er grundlag for at foreslå en evaluering af grænsen for mærkningen af et epoxyholdigt produkt. I den forbindelse bør der efterspørges en formel tilbagemelding til Arbejdsmiljørådet.

(Initiativet relaterer sig til anbefaling 3).

Konklusion

På baggrund af den overstående gennemgang kan følgegruppen konstatere, at 12 af de i alt 19 anbefalinger er udmøntet i initiativer, som samlet bidrager til, at arbejdet med epoxy og isocyanater kan udføres på en sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig måde.